

ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΡΧΑΙΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ - ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

➤ Το δράμα είχε θρησκευτικές αφετηρίες και διατήρησε πάντα αναφορές στους θεούς και μια παραδοσιακή ευσέβεια. Οι ποιητές αντλούσαν τις ιστορίες τους από τον πλούτο της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας, τις διηγήσεις για θεούς και ημίθεους, ήρωες και ηρωίδες του θρύλου (πολύ σπανιότερα οι ποιητές εμπνέονταν από ιστορικά γεγονότα).

➤ Στην κλασική αρχαιότητα δεν μπορούσε κανείς να παρακολουθήσει θέατρο μια τυχαία ημέρα του χρόνου· δραματικές παραστάσεις διδάσκονταν -αυτή τη λέξη χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι Αθηναίοι- μόνο στις γιορτές προς τιμήν του Διονύσου (Μεγάλα και Μικρά Διονύσια, Λήναια).

➤ Καθώς οι παραστάσεις στην αρχαία Αθήνα ήταν ενταγμένες στο τελετουργικό των διονυσιακών εορτών και τις οργάνωνε επίσημα η πολιτεία, αποτελούσαν ένα σπουδαίο πολιτιστικό γεγονός, το οποίο με τον ένα ή τον άλλο τρόπο αφορούσε σχεδόν το σύνολο των πολιτών. Οι Αθηναίοι λάτρευαν το θέατρο και αφιέρωναν ολόκληρες ημέρες στην απόλαυσή του.

➤ Τα αρχαία θέατρα ήταν όλα υπαίθρια και οι παραστάσεις γίνονταν την ημέρα, με το φως του ήλιου. Το δράμα συνιστούσε ένα θέαμα ανοικτού χώρου. Τα ίδια τα γεγονότα που αναπαριστούσε είχαν ένα δημόσιο χαρακτήρα. Αντίστοιχα, οι ήρωες των τραγωδιών και των κωμωδιών δεν απέδιδαν εξατομικευμένα πρόσωπα, αλλά συνέθεταν καθολικές περιπτώσεις.

➤ Σε κάθε δραματικό ποίημα συναντάται ο Χορός, δηλαδή ένα σύνολο αντρών που στην παράσταση τραγουδούσαν και χόρευαν ή κινούνταν συντονισμένα, όλοι μαζί. Το μουσικό και χορευτικό στοιχείο δεν απουσίαζε ποτέ από τις παραστάσεις αρχαίου δράματος. Με τον λόγο του ο Χορός εξέφραζε, σε πολλές περιπτώσεις, την κοινή γνώμη και τις πατροπαράδοτες αξίες. Επίσης, προσπαθούσε να κατευνάσει τα πάθη και να συμφιλιώσει τα πρόσωπα.

➤ Όλοι οι ηθοποιοί (*ύποκριταί*) και τα μέλη του Χορού φορούσαν μάσκα. Οι θεατές δεν έβλεπαν το πρόσωπο των υποκριτών αλλά το προσωπίο τους. Γενικότερα η εξωτερική εμφάνιση των υποκριτών συνιστούσε μία σύμβαση: με αφετηρία τα λίγο-πολύ τυποποιημένα ενδύματα και προσωπία, οι θεατές διέθεταν εκ των προτέρων πολλά δεδομένα για τα πρόσωπα του έργου.

➤ Όλους τους ρόλους, αντρικούς ή γυναικείους, τους έπαιζαν άντρες. Ένας υποκριτής μπορεί να ερμήνευε περισσότερους από ένα ρόλους. Σε μια τραγωδία δεν μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν περισσότεροι από τρεις ηθοποιούς.

- Ο αρχαίος θεατρικός λόγος ήταν ποιητικός και έμμετρος, ενώ σήμερα οι ηθοποιοί εκφέρουν σχεδόν πάντα πεζό λόγο, αναπαράγοντας λίγο-πολύ το ύφος της καθημερινής ομιλίας.

Χένρικ Ίψεν, Οι στυλοβάτες της κοινωνίας. ΚΘΒΕ (σκηνοθεσία, Γιάννη Μόσχου, 2020). Φωτ. Τάσος Θώμογλου.

Πολλές από αυτές τις διαφορές θα τις καταλάβουμε καλύτερα, αν εξετάσουμε την καταγωγή του δράματος, το πώς δηλαδή δημιουργήθηκε. Επειδή φέτος θα ασχοληθούμε με μία τραγωδία, την *Άλκηστη* του Ευριπίδη, θα προσέξουμε ιδιαίτερα τους παράγοντες που οδήγησαν στη γένεση της τραγωδίας.

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΠΕΤΣΑΚΟΣ

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΠΕΤΣΑΚΟΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΠΕΤΣΑΚΟΣ